

Исрофгарчилик ва риёкорликдан сақланайлик!

Шариатимизда ҳар бир нарсани меъёрида қилиш тавсия этилади. Хусусан хайру саховатда ҳам мўътадил туриб, ҳасислик ва исроф қилмасдан молини шариат кўрсатганидек тасарруф қилишга буюрилганмиз.

Бугунги кунда никоҳ тўйларини ўтказишда ҳам, маърака маросимларда ҳам, умра сафаридан келганда қилинадиган эҳсонларда ҳам ҳаддан ошиш, дабдабабозликка берилиш, исрофгарчиликка ружу қўйиш ҳолатлари кўп учрамоқда. Бу борада ҳам шариатимизга амал қилиб, унда келган кўрсатмаларни ҳаётимизга тадбиқ этишимиз лозим. Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам оналаримизга уйланганларида оддий ва содда тўйлар қилганликлари барчамизга маълум ва машҳур.

عن أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : أَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ خَيْبَرَ وَالْمَدِينَةِ ثَلَاثَ لَيَالٍ يُبْنَى عَلَيْهِ بِصَفِيَّةَ بِنْتُ حُيَيٍّ ، فَدَعَوْتُ الْمُسْلِمِينَ إِلَى وَلِيمَةٍ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا كَانَ فِيهَا خُبْزٌ وَلَا حَمٌّ وَمَا كَانَ إِلَّا أَنْ أَمَرَ بِالْأَنْطَاعِ فَبَسِطْتُ وَأُلْقَى عَلَيْهَا التَّمْرُ وَالْأَقِطُ وَالسَّمْنُ فَكَانَتْ وَلِيمَتَهُ" (رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَمُسْلِمٌ)

яъни: Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади: *“Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Хайбар билан Мадина орасида уч кун турдилар ва Софийя бинт Ҳуяйга уйландилар. Мен муслмонларни тўйга тақлиф қилиб келдим. Унда нон ҳам, гўшт ҳам йўқ эди. У зот тери дастурхонларини ёзишга амр қилдилар. Уларни устига хурмо, қурут ва сарёғ ташланди. У зотнинг валиймалари шундан иборат эди”* (Имом Бухорий ва Имом Муслим ривояти).

Бугунги кунда тўй маросимларимизда ҳаддан ташқари дабдабабозлик, манманлик ва исрофгарчиликлар авж олмоқда. Мана шу нарса аксар оилавий можаролар, уруш-жанжаллар, ажралишлар, қудалар ўртасидаги совуқчилик ваҳоказо салбий оқибатларни келиб чиқишига сабаб бўлмоқда.

Тўй-маърака — бу фақат шахсий иш эмас, балки ижтимоий масала ҳисобланади. Шундай экан, бу борада ўзбошимчалик қилиш, пулни ўзим топдимми, уни хоҳлаганча сарфлайман дейиш жамоатчиликка нисбатан ҳурматсизлик ёки уларни назар писан қилмаслик саналади.

Исломда никоҳ тўйи зиёфати ва умуман бировга таом бериш маросимларидан асосий мақсад ҳожатманд кишиларни таомлантириш, уларнинг кўнглини кўтаришдир.

Машҳур саҳоба Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳу шундай деганлар: *“Таомнинг энг ёмони бойлар чақирилиб, қамбағаллар чақирилмаган никоҳ тўйи таомидир”* (Имом Бухорий ривояти).

Мухтарам азизлар! Юқорида айтиб ўтилганлардан маълум бўлмоқдаки, исрофгарчилик якка шахслар учун ҳам, оилалар учун ҳам ўта зарарли ижтимоий иллат бўлиб, унинг зарари бу дунё билан чегараланиб қолмай, охиратга ҳам қолади.

Шунинг учун исрофгарчиликка қарши биргаликда курашишимиз ҳамда якка ҳолда оила даврасида ва жамият билан бирга исрофга қарши турган бурчимиз эканини англаб етишимиз ҳамда унга амал қилишимиз лозимдир.

Маълумки, мусулмон киши қилаётган ҳар бир каттаю кичик амалини ихлос билан бажариши, унинг савобини кетказиб кўювчи ишлардан эҳтиёт бўлиши лозим. Аллоҳ таоло Қуръони каримда шундай марҳамат қилади:

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ

“Ҳолбуки, улар фақат Аллоҳгагина ибодат қилишга, Унинг динига-гина ихлос қилишга буюрилган эдилар” (Баййина сураси, 5-оят).

Демак, ҳар бир ишда Аллоҳ таолонинг холис розилигини кўзлаб ибодат қилиш ихлосдир. Бу ибодат умра ибодати бўладими, хайру эҳсон бўладими фарқи йўқ.

Холис Аллоҳ учун қилинадиган савобли амалларни одамларга кўз-кўз қилиш, интернет саҳифаларига жойлаб бориш – динимизда риёкорлик саналади. Риёкорнинг эса, не машаққатлар билан қилган амали ҳабата бўлади.

Муборак зиёратдан қайтган инсонларни исрофга берилиши жуда ҳам ачинарлик ҳолатдир. Аллоҳ таоло исроф ва унинг оқибати ҳақида бундай марҳамат қилади:

وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ

”Енглар, ичинглар, аммо исроф қилманглар. Зеро, У исроф қилгувчиларни севмас” (Аъроф сураси, 31-оят).

Исрофнинг турлари кўп бўлса-да бу ерда энг кўп учрайдиган кўринишлари баён қилинмоқда.

Шундай экан, дабдабали маросимлар учун қиладиган сарф-харажатларни тежаб, ён-атрофимиздаги мухтож кишиларга берсак, фарзандларимизнинг талим олиши йўлида сарфласак, ибодат қабул бўлиши учун бир васила бўлар эди, инша Аллоҳ.

